

A Vancouver-i Green Streets Program

BEVEZETÉS

A tanulmányomban Vancouver város zöldítési programját szeretném bemutatni. Munkámhoz a város honlapja volt segítségemre (<http://www.city.vancouver.bc.ca/>). Első lépésben a honlapon található általános információk, és a programmal kapcsolatban felmerülő leggyakoribb kérdések lefordításán keresztül mutatom be a programot. És csupán érdekességgént leírom, hogy a városban milyen zöld területek találhatóak. Aztán összegzem a program azon elemeit, amely talán beépíthetőek lehetnek egy nálunk megvalósuló programba.

Vancouver egy British-Columbia délnyugati részén fekvő kanadai város. Kanada legnagyobb kikötővárosa és egyben Észak-Amerika egyik kapuja a Csendes-óceán felé. Földrajzi elhelyezkedéséből fakadóan legfőbb gazdasági ágazatai az erdészet, bányászat, halászat és a mezőgazdaság. Mindezek mellett a harmadik legnagyobb filmgyártási központ is Los Angeles és New York City után, az Észak Hollywood becenevet viseli.

A VANCOUVER-I GREEN STREETS PROGRAM BEMUTATÁSA

A Vancouver „Zöld Utcák” programja lehetőséget biztosít a helyi lakosoknak, hogy önkéntes utcai kertészek lehessenek a lakóhelyük környékén. Ez nem csupán színesebb és érdekesebb utcákat teremt, de ösztönzi és támogatja a közösségi érzést és végül a teljes várost sajátjuknak érezhetik.

1. kép: Minden korosztály élvezheti a munkát a saját utcai kertjében

A program célja, hogy arra buzdítsa a lakosokat, hogy utcai kertekké alakítsák a körforgókat és az utcasarkokat.

A program 1994-ben indult, mint Vancouver's Mount Pleasant-ben próba projektként. A próba projekt sikere másokat is arra ösztönzött, hogy csatlakozzanak hozzá és a saját utcájukban is megvalósítsák. A Vancouver „Zöld Utcák” programja mindig is virágzott.

Az önkéntes utcai kertészek egyszerűen belátták, hogy munkájukkal hozzájárulnak ahhoz, hogy egész évben szépek legyenek a városban és a saját környezetükben lévő kertek. De lehet, hogy csupán azt akarták, hogy elültessék a város által felajánlott növényeket, vagy választanak kedvenc növényeik közül, ezzel is hozzájárulva, hogy minél színesebb legyen az évszak. Az utcai kertészkedést mind a város vezetősége, mind a helyi lakosok támogatják.

Ez a program elősegíti, azt az érzést, hogy az emberek még inkább sajátjuknak érzék lakhelyük környékét. Egy utcai kertben dolgozva találkozhatnak szomszédjaikkal, új dolgokkal ismerkedhetnek meg, és egyénivé formálhatják a lakóhelyük környékét. Az önkéntes munka idejét maguk választják meg, és ott végzik a munkát, ahol a leginkább élvezni tudják.

RÉSZLETEK

A Zöld Utcák kertjei alatt a környékben lévő körforgalmak és kereszteződések (utcasarkok) parkosítását értik. A város, a közlekedés ezen részeit azért alakította ki, hogy lassítsa a forgalmat a lakónegyedekben. A lakónegyedek csomópontjaihoz helyezte a körforgalmakat, és a körforgók közepét parkosította.

A kereszteződések pedig néhány csomópont sarkán a sugárút kiszélesítésével alakították ki, melyek közül néhányat parkosítottak.

A zöld jelzéssel azt a kertet látják el, melyre kérhető támogatás. Az utcai kertekben a sárga jelölést, pedig azért helyezik el, hogy a járókelők láthassák, hogy azt a kertet a közösség gondozza.

A programban résztvevők bekapcsolódhatnak bármilyen időszakra bekapcsolódhatnak. Néhány kertben már a növények el vannak ültetve, ott csak gyomlálni, vagy locsolni kell. Máshová a saját kertjeikből is ültethetnek a kedvenc növényeik közül, egyéveseket, gumósokat, vagy más évelőket, ezzel is gondoskodva, arról hogy minél színesebb és egyedibb legyen a környék. (Az ültetés korlátozásairól az Ültetési útmutatóban lehet bővebben olvasni: <http://www.city.vancouver.bc.ca/engsvcs/streets/greenstreets/guidelines.htm>)

Az újonnan kialakított körforgalmak még nincsenek parkosítva, tehát ott még van lehetőség segíteni városi park tervező munkáját az ültetési terv elkészítésében. A város fizet az összes körforgalom beültetéséért és a kereszteződések parkosításáért. Az új kertek parkosításánál ügyelni kell arra, hogy szárazság tűrő növények legyenek ültetve, általában az örökzöld cserjék egész éven át jól tűrik a szárazságot. A körforgalmakban, ha nincs olyan közmű, mely akadályozná, fát is lehet ültetni.

A zöld utcák programban résztvevő kertészek évente kétszer kapnak egy hírlevelet, amelyből megtudhatják, hogyan juthatnak ingyenes komposzthoz tavasszal és ősszel, valamint értesülnek, azokról a palántákról és gumókról, amelyeket meg kell kapniuk. A <http://www.city.vancouver.bc.ca/engsvcs/streets/greenstreets/exchange.htm> egy honlap, ahol a kertészekedők tudnak hirdetni, például ha van olyan növényük, amit elajándékoznának, vagy éppen keresnek egy növényt, vagy csupán információkat szeretnének megosztani másokkal. A város képviselői évente (januárban vagy februárban) kapcsolatba lépnek a Zöld Utcák program kertészeivel, hogy visszaigazoljon a programban való részvételtől a következő évbe.

A „Green Streets Master Gardener Mentoring Program” lehetőséget teremt arra, hogy kertészekedők ingyenes tanácsot kapjanak szakképzett kertészektől. A kertész mesterek az Észak Amerika-wide szervezet tagjai, amely biztosítja az információkat a kertészekedésről, hogy elősegítse a környezetbarát kertészekedési gyakorlatot. (Ők is közreműködnek a hírlevél megírásában.) A BC Association of Master Gardeners kapcsolatban van a VanDusen Botanical Gardens-szel.

Minden ősszel a programban résztvevők meghívást kapnak a „Zöld Utcák Kerti Partira”. Ezen az évenként megrendezett eseményen megünnepelik az önkéntesek teljesítményét, akik sikerre viszik a programot. A jelenlévők találkozhatnak a többi résztvevővel, láthatják a kertekről készült fotókat, növényeket. Üdítőt kaphatnak és mesés nyereményeket vehetnek át a nagylelkű szponzorok jóvoltából.

Aki szeretne részt venni a Programban, ki kell töltenie egy nyomtatványt és a szervezők ezt megkapva, felveszik a kapcsolatot a jelentkezővel.

(<http://www.city.vancouver.bc.ca/engsvcs/streets/greenstreets/application.htm>)

A LEGGYAKRABBAN FELTETT KÉRDÉSEK

- Hogyan tudok segíteni egy körforgalmat, vagy útkereszteződést?
 1. Azok a kertek, ahol szükség van a segítségre zöld jelzést kapnak Keressen egyet a környezetében, vagy lépjen kapcsolatba velünk, hogy megnézzük melyik van a legközelebb az otthonához!
 2. Ismerkedjen meg az Ültetési és munkabiztonsági útmutatóval! Töltse ki a Regisztrációs nyomtatványt és mutassa be! Mikor kézhez kapjuk a kitöltött nyomtatványt, fel fogjuk venni Önnel a kapcsolatot.
 3. A Regisztrációs nyomtatvány elérhető:
 - információ csomagunkba,
 - online,
 - kérheti faxon,
 - és az irodánkban.
- Milyen felelősségeim lesznek, mint utcai kertész?

Egyeztetnie kell a várossal és a kerületével a munkával kapcsolatban, ha segíteni akar a kertesítésben. A kert gyomlálása és locsolása a legfontosabb kötelezettsége, bár a legtöbb utcai kertész azt a lehetőséget választja, hogy saját maga ülteti a növényeket is. A kertészek is egyeztetnek a növények gondozásában a legfrissebb útmutatóban a munkabiztonság érdekében.

Az Ön saját biztonsága is fontos szempont. Az utcában való vagy utcához közeli kertészkedés megköveteli az óvatosságot, amivel a saját kertben nem szembesül az ember. Például fontos, hogy a közlekedés számára mindig látható legyen.

- A környékünkön mostanában épült egy körforgalom, de még nincs beültetve. Ezt szeretném támogatni. Milyen lehetőségeim vannak?

Ha egy új körforgalom támogatása érdekli, itt van néhány lehetőség:

1. A város kiválogatja és beülteti a növényeket és Ön, mint önkéntes kertész locsolhatja, gyomlálhatja és összeszedheti a szemetet.
 2. A város kiválogatja és betelepíti a növényeket, de szabadon hagy területet, hogy oda ültethesse az Ön kedvenc virágait. Az első pontban leírva ápolja a kertet.
 3. Dolgozhat a városi parktervezővel, hogy segítsen neki megtervezni az ültetendő növények listáját. A város kiválasztja, és beülteti a növényeket, de ha Ön kívánja szabadon hagy területet az ön kedvenc növényeinek. Az első pontban leírva gondozza a kertet.
- Szeretnék egy körforgót ápolni, ahol már esedékes lenne a növényzet pótlása, felújítása. Fogok a várostól új növényeket kapni?

A város gondoskodik szárazság tűrő növényekről, évelőkről és cserjékről. Ha már megtörtént a kezdő ültetés, a parkosítás költségvetését elköltötték, és nincsenek további pénzeszközök több növényre.

Alkalmanként a Zöld Utca Program elfogad gumókat vagy növényeket adományként. Mint Zöld Utca kertész értesíteni fogják, ha van egy kis „potya-dolog”. Szeret tehát ezekre a növényekre az utcai kertészek információ cserélő oldalán (Street

Gardeners' Information Exchange) keresztül (<http://www.city.vancouver.bc.ca/engsvcs/streets/greenstreets/exchange.htm>). Ez egy weboldal (és egy hírlevél), ahová a kertészek feltöltik az általuk adományozott növények listáját, növényeket keresnek itt, és információkat osztanak meg egymással.

- Nem lakom az utcai kert közelében. Hogyan tudnám locsolni a növényeket?

Kihívás lehet úgy locsolni, hogy nem lakik „locsoló cső távolságban”. Néhány kertész vödörben és locsolókannában visz vizet otthonából. Mások szólnak a szomszédjuknak, hogy had használják az ő kerti csapjukat; elvégre az egész környék gyönyörködhet a szép kertekben. A város által választott növények tolerálják a száraz időjárást, és mikor begyökeresednek a nyári esőzések elegendőek számukra. Szárazságtűrő évelő növényeket kell választani az egyévesek helyett, hogy csökkenjen a kertek vízigénye. A levelekkel, vagy komposzttal való talajtakarás is segít a nedvesség megőrzésében.

- Beszerezhető komposzt vagy termőtalaj?

A Zöld Utcák kertészei évente kétszer kapnak komposztot, általában tavasszal és ősszel. A komposztot két vagy három község központjába szállítják és leteszik. Hozzon a vödört, táskát, lapátot és vigyen, amennyire szüksége van! Szórólapokból vagy a Zöld Utcák hírleveléből értesülhet a komposztosztás idejéről és helyéről.

- Termeszthetek zöldségeket az utcai kertemben?

A Zöld Utca Program arra bátorítja a helyieket, hogy szépítsék meg környezetüket színes, virágos növények ültetésével. A városnak van néhány községi kertje, ahol zöldségeket lehet termeszteni, és mi jobban szeretnénk, ha az utcai kerteket nem erre használnák.

Zöldterületek

A Vancouver parkjaiban és utcáin élő fák számát 1,6 millióra becslik. A városi erdők gondnoksága nem csupán az esztétikai értékekhez járulnak hozzá, de élőhelyet biztosítanak a vadvilág számára a városban, valamint az erdők tisztítják a levegőt a szennyeződésektől, apró részecskéktől, az ózontól és a széndioxidtól.

Vancouverben több mint 200 különféle park van, ezek közé tartoznak kiránduló parkok, kis környékbeli parkok, megmaradt erdőségek és szakadékok, védőgátakon lévő sétányok, bemutató kertek, növény gyűjtemények, golf pályák és utcai fák.

2. kép: VanDusen botanikus kert

A Vacouveri Park Tanács tagjainak a feladata az összes közterületi fa gondozása és ápolása. A környező csoportokkal, iskolákkal, és más intézményekkel a Park Tanács támogatja és erősíti a városi erdőket, így biztosítva, hogy a város szép és élhető legyen.

KÖVETKEZTETÉSEK, ÖSSZEFOGLALÓ

A Vancouverbe megvalósuló Zöld Utca program sok példával szolgálhat egy itthon megvalósuló projekt számára. Elsősorban a program népszerűsítését és a résztvevők tájékoztatásának eszközeit tartom követendő példának.

A kertek táblával való megjelölése több szempontból is hasznos lehet. Egyfelől a segíteni kívánó járókelők könnyebben megtalálhatják a gondozásra váró kerteket, területeket. Valamint ez is egy forrása lehet annak, hogy a helybéliek értesüljenek a programról. A közösség által gondozott kertek megjelölése, talán megóvhatja a kertet a rongálóktól (sajnos hazánkban erre is fel kell készülni), valamint buzdíthatja a lakókat, hogy ők is bekapcsolódjanak a programba, és saját ízlésük szerint alakítsák lakókörnyezetüket.

A résztvevők tájékoztatására a program több információs csatornát is kihasznál. Az évente kétszer kézhez kapott hírlevélből minden fontosabb információt megtudhatnak. Ha bemutatásra kerülnek a szebbnél szebb kertek és ezek alkotói is, jó motiváló hatást érhetnek el vele. A város honlapján is minden fontos információ megtalálható a programmal kapcsolatban. A fentebb leírt, fórumként is szolgáló honlapon a résztvevőknek gyors tapasztalatcserére is lehetőség nyílik. Manapság egy jól működő program elengedhetetlen része kell hogy legyen, egy internetes portál.

A program népszerűsítésén túl, szervezők nagy hangsúlyt fektetnek az önkéntes kertészek szakszerű tájékoztatására. Az interneten megtalálható Ültetési útmutatóban részletesen megtalálható minden ami a kertek szakszerű és környezetkímélő gondozásához szükséges. Minden érdeklődő pontos leírást talál, hogy hogyan készítse elő az ültetési területet, mikre kell ügyelni, ha az utcai fák körül dolgoznak, és milyen fenntartási munkákra van szükség, hogy minél tovább szép maradjon a kialakított kert. A szervezők nem hagyják figyelmen kívül, hogy az utcán kertészkedők sok veszélynek vannak kitéve. Így a honlapon egy Munkabiztonsági útmutató is megtalálható.

A szakszerű tájékoztatás része továbbá, hogy a résztvevők képzett kertészmérnököktől kaphatnak ingyenes tanácsokat. Így lehetnek olyanok is akik az új ismeretek megszerzésének lehetősége miatt kapnak kedvet a kertészkedéshez.

A program a lakókörnyezet zöldítésén túl hozzájárul, a résztvevők közösséggé formálásához is. Az egy lakókörnyezetben élők a munkák során találkozhatnak szomszédjaikkal, akik így könnyebben alakíthatnak ki egymás között kapcsolatokat. Továbbá a közösségformálás jó eszközeként szolgálhat az évente megrendezésre kerülő „Zöld Utcák Kerti Parti”, ahol a hasznos tapasztalatcserék mellett a résztvevőknek kellemes kikapcsolódási lehetőséget is biztosítanak. A megnyerhető díjakkal, pedig jó motiváló hatást érhetnek el a szervezők a következő évre.

Összefoglalva a Vancouver-i Green Streets Program lehetővé teszi a helybélieknek, hogy lakókörnyezetüket szebbé és természetközelibbé tegyék. A bemutatott kezdeményezésben több olyan elem is van, mely talán egy nálunk megvalósuló programba adaptálva, segítené a projekt sikerességét, és a társadalom minél szélesebb körének mozgósítását.

Oltvölgyi Eszter